

YENİ 4/C KARARNAMESİ

Aydınlık Gazetesi, 17 Ocak 2015

Yıldırım Koç

Ekonomik kriz derinleştikçe, bataklıkta çırpınan hükümet, yeni kaynak için özelleştirmeleri hızlandırıyor.

Özelleştirilen işyerlerinde işten çıkarılacak işçilerden “geçici personel” olarak çalışacakların çalışma koşullarını belirleyen Bakanlar Kurulu kararı da 31 Aralık 2014 tarihli Resmi Gazete’de (mükerrer sayı) yayımlandı.

Bu kararda geçmişe göre bazı değişiklikler yapılmış. Kararı özetlemekte yarar var.

KİMLER 4/C’Lİ OLABİLİR

Özelleştirilen işyerlerinde çalışan işçilerden, özelleştirme tarihinde emeklilik veya yaşlılık aylığı almaya **hak kazanmamış olanlar**, istedikleri takdirde 4/C’li olabilir.

İşyerinin özelleştirme programı kapsamına alınması sonrasında işe girenler ise 4/C’li olamaz.

4/C’li olabilmek için, iş sözleşmesi özelleştirme tarihinden önce kamu tarafından veya özelleştirme tarihinden sonraki 2 yıl içinde özel sektör tarafından, kıdem tazminatını hak edecek biçimde sona erdirilmiş olması gerekir.

4/C’ye geçenler, mesleklerine bakılmaksızın, ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilir.

4/C’ye geçenler öncelikle tercih ettikleri illerde görevlendirilir. Ancak bu ilde iş bulunamazsa, Türkiye’nin herhangi bir ilinde veya ilçesinde görevlendirilebilir.

4/C’liler, emeklilik veya yaşlılık aylığı hakkına kavuştuğu anda işten çıkarılır.

Türkiye’de işçilerin de, memurların da, sözleşmeli personelin de, 4/C’lilerin de, iş güvencesi yoktur. Bakanlar Kurulu kararının 9. maddesine göre, “geçici personelin sözleşme koşullarına uymaması nedeniyle kurum tarafından (...) sözleşmenin feshedilmesi veya yenilenmemesi hâllerinde iş sonu tazminatı ödenmez.”

Bakanlar Kurulu kararında “bu esaslar kapsamında istihdam edilecek geçici personel ile imzalanan hizmet sözleşmeleri, tip sözleşme örneği vizesinde değişiklik oluncaya kadar her mali yıl yenilenmiş sayılır” (Madde 15) denmektedir. Buna göre, tip sözleşme örneği vizesinde değişiklik yapıldığında, geçici personel (4/C’li) işten çıkarılacaktır.

4/C’LİLERİN GELİRLERİ

Bakanlar Kurulu kararına göre, “geçici personel, istihdam edildiği sürece dışarıda kazanç getirici başka bir iş yapamaz.” (Madde 12)

4/C’linin ücreti ne kadardır?

2014 yılında çalışmayan eşi olan evli ve 6 yaşından büyük iki çocuk sahibi bir geçici personelin (4/C’linin) asgari geçim indirimi ödemesi ve aile yardımı ödeneği dahil net aylık ücreti şöyleydi:

Yüksek Öğrenim: 1.750 TL

Lise ve Dengi Okul: 1.640 TL

İlköğretim: 1529 TL.

2015 yılı için bu rakamlar yaklaşık yüzde 3 artırılabilecektir.

Bu gelir dışında ikramiye, sosyal yardım, prim veya başka herhangi bir ödeme yoktur.

4/C’lilere komik derecede düşük bir fazla mesai ücreti verilir.

Bakanlar Kurulu kararına göre, geçici personele, “çalıştığı her ay için azami 2 gün ücretli izin verilebilir.” (Madde 11) Ancak verilmeyebilir de. Bakanlar Kurulu kararı bu konuda geçici personelin amirini yetkili kılmıştır.

İşyerinde en az 12 ay fiilen çalışmış olan geçici personele, yaşlılık veya malullük aylığı bağlanması, ilgilinin ölümü veya ilgilinin kendi isteği ile sözleşmeyi feshetmesi veya yenilenmemesi durumunda, çalıştığı her 1 yıl için, brüt aylık ücreti tutarında iş sonu tazminatı ödenmektedir. Kıdem tazminatında ücret dışındaki ödemeler de dikkate alınırken, geçici personele verilen iş sonu tazminatında yalnızca çıplak ücret esastır.

4/C’lilik, denize düşenin sarıldığı yılandır; işçiye ölümü gösterip, onu sıtmaya razı etmektir; özelleştirme nedeniyle işten çıkarılan işçinin, işsizlik korkusuyla kötü çalışma koşullarını ve düşük ücreti kabul etmeye zorlanmasıdır.